
Toelichting BIBOB- beleidslijn

Toelichting op
beleidslijn ter
uitvoering van de
Wet BIBOB

Ferwerderadiel 2015

Toelichting BIBOB-beleidslijn gemeente Ferwerderadiel 2015

Inleiding

Op 1 juni 2003 is de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet BIBOB) in werking getreden. Met ingang van 1 juli 2013 is een wijziging van deze wet van kracht geworden zodat deze nog effectiever kan worden toegepast.

De Wet Bibob geeft bestuursorganen een instrument in handen om zich te beschermen tegen het risico dat zij ongewild criminele activiteiten faciliteren.

Ten eerste is de essentie van de wet gelegen in de weigerings- en intrekingsgronden van artikel 3 wet Bibob. Dit artikel maakt het mogelijk om bepaalde vergunningen, subsidies en aanbestedingen te weigeren (of in te trekken c.q. op te zeggen) wegens – globaal gezegd – het hebben van criminele banden.

Er moet sprake zijn van ernstig gevaar dat de gevraagde beschikking (vergunning of subsidie) of aanbesteding mede gebruikt wordt voor:

- a. het benutten van voordelen uit strafbare feiten (b.v. het witwassen van zwart geld);
- b. plegen van strafbare feiten (b.v. als dekmantel);
- c. daarnaast kan de beschikking geweigerd of ingetrokken worden indien er een redelijk vermoeden bestaat dat er een strafbaar feit is gepleegd teneinde de vergunning te krijgen (b.v. valsheid in geschrifte of omkoping).

Daarnaast kan de Wet BIBOB worden ingezet bij aanbestedingen en vastgoedtransacties (privaatrechtelijke rechtshandelingen).

Ten tweede voorziet de wet in een landelijk Bureau Bibob. Desgewenst kan een advies gevraagd worden om in een concreet geval te beoordelen of er sprake is van voornoemd gevaar. Het bestuursorgaan kan echter ook zonder dit advies besluiten over te gaan tot weigering of intrekking. Het advies kan wel leiden tot een betere informatiepositie van het bestuursorgaan. Het Bureau Bibob heeft namelijk inzage in een aantal gesloten bronnen (van o.a. de Belastingdienst, de politie, de Centrale Justitiële Documentatie Dienst, de Immigratie en Naturalisatie Dienst etc.) en kan hierdoor een diepgaander onderzoek verrichten dan het bestuursorgaan.

Wat is er veranderd?

Het toepassingsbereik van de Wet BIBOB is verruimd. Voor gemeenten is het belangrijk te weten dat ze de mogelijkheid hebben gekregen bij vastgoed- en grondtransacties de integriteit van de partij met wie ze zaken doet te onderzoeken. Daarnaast zijn enkele vergunningen op grond van de Woningwet toegevoegd om huisjesmelkerij te voorkomen. Ook is het mogelijk de Wet BIBOB toe te passen op relevante gemeentelijke vergunningen en alle subsidies zodat bestuursorganen zelf optimaal risicogericht beleid kunnen voeren.

In de toepassing van de Wet BIBOB zijn verbeteringen doorgevoerd. Gemeenten hebben nu meer mogelijkheden bij het doen van eigen onderzoek. Ook wordt de werkwijze bij een BIBOB-toets uniformer. BIBOB-vragenlijsten zijn landelijk vastgesteld met een mogelijkheid voor lokaal maatwerk.

Daarnaast zijn er technische aanpassingen doorgevoerd op het verstrekkingenregime en is de wettelijke adviestermijn voor het Landelijk Bureau BIBOB verruimd.

Wat betekent dit voor de gemeente?

Gemeenten hebben een verantwoordelijkheid in de tenuitvoerlegging van de Wet BIBOB. Het betreft een facultatieve wet, waarbij het bestuursorgaan zelf de bevoegdheid heeft om te bepalen in welke van de door de wet geboden mogelijkheden, zij dit instrument daadwerkelijk zal toepassen.

Waarom een beleidslijn?

Door het vaststellen en implementeren van een beleidslijn biedt de gemeente meer structuur en zekerheid in haar werkwijze. In de beleidslijn staat aangegeven op welke beschikkingen, subsidies en aanbestedingen de Wet BIBOB wordt toegepast en in welke gevallen de toetsing zoals bedoeld in artikel 3 van de Wet BIBOB (de zgn. BIBOB-toets) zal plaatsvinden. Voor de burger wordt door de beleidslijn voorkomen dat er sprake is van willekeur in de toepassing van beleid. Door de gemeentelijke overheid wordt met de beleidslijn een nadrukkelijk signaal voor de bescherming van haar integriteit afgegeven en kan daaruit een preventieve werking het gevolg zijn.

Artikelsgewijze toelichting bij de beleidslijn

Artikel 1.1 Begripsomschrijvingen

Algemene informatie

De gemeente zal bij de procedure van het nemen van beschikkingen (of bij toetsing van de reeds verleende vergunning welke kan leiden tot intrekking daarvan) steeds onderzoeken of artikel 3 van de Wet BIBOB van toepassing is. Artikel 3 bevat samengevat, de volgende elementen:

1. Een bestuursorgaan kan op basis van de Wet BIBOB een vergunning of subsidie weigeren of intrekken wanneer er sprake is van ernstig gevaar dat de beschikking mede gebruikt zal worden voor:
  - a. Het benutten van voordelen uit strafbare feiten;
  - b. Het plegen van strafbare feiten.
2. Wanneer feiten en omstandigheden erop wijzen of redelijkerwijs doen vermoeden dat ter verkrijging van de aangevraagde dan wel gegeven beschikking een strafbaar feit is gepleegd (bijvoorbeeld valsheid in geschrifte of omkoping).

Artikel 2.1, lid 1 Toepassingsbereik bij nieuwe beschikkingen

Para commerciële bedrijven worden uitgezonderd van de BIBOB-toets.

Onder artikel 2.1, lid 4 van de beleidslijn is een soort “vangnetconstructie” voor deze instellingen opgenomen: wanneer er aanleiding is te vermoeden dat de beschikking zal worden gebruikt als bedoeld in artikel 3 van de Wet BIBOB of wanneer het OM gebruik maakt van de tipfunctie, zal alsnog een BIBOB-toets worden toegepast.

Para commerciële horeca-inrichtingen als bedoeld in artikel 4 van de Drank- en Horecawet waarvan de kantine in eigen beheer is en niet is verpacht, vallen in beginsel niet onder dit BIBOB-beleid.

Artikel 2.1, lid 2, sub a kader Omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen

In deze beleidslijn worden de omgevingsvergunningen voor de activiteit bouwen onder de werking van de Wet BIBOB gebracht. Het is echter niet noodzakelijk op alle omgevingsvergunningen bouwactiviteit een BIBOB-toets los te laten. Er wordt een beperking aangebracht.

Er wordt een onderscheid worden gemaakt in sectoren, branches en activiteiten.

Horeca

Dit geldt voor nieuwe horeca-inrichtingen. Horeca-exploitanten worden geconfronteerd met de BIBOB-toets bij het aanvragen van de noodzakelijke vergunningen. Om te voorkomen dat ze deze toets niet doorstaan, maar al wel een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen hebben ontvangen, wordt deze laatste vergunning onder het bereik van de wet BIBOB gebracht.

De BIBOB-toets zal niet worden toegepast bij aanvragen afkomstig van:

- overheidsinstanties
- semi-overheidsinstanties
- toegelaten woning(bouw)corporaties
- door het college van burgemeester en wethouders bij besluit aangewezen aanvragers.

Artikel 2.1, lid 2, sub b Omgevingsvergunning voor de activiteit milieu

Sinds de inwerkingtreding van de Wabo zijn veel milieuvergunningen omgezet in “meldingen” en valt een deel van dit soort vergunningen tegenwoordig onder het bevoegde gezag van de provincie. Meldingen vallen buiten het bereik van de wet BIBOB. Toch is het college van burgemeester en wethouders in een aantal gevallen nog steeds het bevoegde orgaan om op een milieuvergunning te beslissen. Voor die gevallen is het mogelijk om een BIBOB-kader vast te stellen.

Gedacht kan worden aan een omgevingsvergunningaanvraag Milieu in de:

- i. De transportsector;
- ii. De vuurwerkhandel;
- iii. Herstelinrichtingen voor motorvoertuigen;
- iv. Op- en overslagbedrijven;

Artikel 2.1, lid 3 Evenementenvergunning

Volgens artikel 2.25 van de Algemene Plaatselijke Verordening Ferwerderadiel 2009 is een vergunning verplicht voor het houden of organiseren van een evenement. De meeste vergunningen worden sinds jaar en dag georganiseerd door lokale verenigingen. Het zijn commerciële evenementen, georganiseerd door niet lokale ondernemers, waarvan de achtergronden niet bekend zijn die een risico kunnen vormen. Om de lokale organisatoren niet onnodig te belasten wordt de Bibob toets hen niet voorgelegd en beperkt het bestuur zich tot die evenementen die qua omvang een uniforme procedure rechtvaardigen en ook commercieel van aard zijn. Het bevoegd gezag kan een evenementenvergunning weigeren op grond van artikel 1.8 APV, indien o.a. de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van het milieu in gevaar komt.

Artikel 2.1a Toepassing in bijzondere situatie bij aanvragen voor een beschikking genoemd in artikel 2.1

Op grond van artikel 11a van de wet BIBOB kan een bestuursorgaan of rechtspersoon met een overheidstaak in het geval waarin hij bevoegd is tot toepassing van de wet BIBOB het Bureau BIBOB vragen of over de betrokkene de afgelopen twee jaar advies is uitgebracht of een adviesaanvraag in behandeling is genomen. Indien dit het geval is, bericht het Bureau BIBOB over het type beschikking, aanbesteding of vastgoedtransactie en ten behoeve van welk bestuursorgaan of rechtspersoon met een overheidstaak het advies is uitgebracht dan wel de adviesaanvraag in behandeling is genomen. Ditzelfde geldt indien een adviesaanvraag door het Bureau BIBOB in behandeling is genomen en de betrokkene tussentijds de aanvraag om beschikking heeft ingetrokken.

Indien een advies is uitgebracht, meldt het Bureau BIBOB de conclusie van het advies.

Voor een verzoek op grond van artikel 11a van de wet BIBOB dient er:

- sprake te zijn van een beschikking dan wel een aanvraag ter verkrijging van een beschikking die onder de reikwijdte van de Wet BIBOB valt of een inschrijving voor een aanbesteding dan wel een gegunde aanbesteding.
- in het geval van een vastgoedtransactie, een partij schriftelijk toestemming tot het indienen van een verzoek om een artikel 11a bericht te hebben gegeven aan de rechtspersoon met de overheidstaak.

Artikel 2.2 Toepassingsbereik bij reeds verleende beschikkingen

Tevens is het mogelijk reeds verleende beschikkingen aan een Bibob-toets te onderwerpen.

Het is niet mogelijk, rekening houdende met de proportionaliteit, om elke reeds verleende beschikking te laten onderwerpen aan een Bibob-toets. Om die reden is besloten dat het Bibob-instrument enkel kan worden ingezet op reeds verstrekte beschikkingen indien er sprake is van informatie die een aanleiding vormen om te vermoeden dat de betreffende beschikking zal worden gebruikt als bedoeld in artikel 3 van de wet, bekend wordt dat bij een Bibob-toets bij een andere gemeente een ernstige mate van gevaar is geconstateerd of indien de verstrekte beschikking valt onder de genoemde risicobranche/-gebieden, zoals genoemd in dit beleidsstuk.

Artikel 2.3 Toepassingsbereik bij subsidies

Dit betreft het geval dat de aanvrager van een subsidie de toets van de Wet BIBOB niet kan doorstaan. Bij deze weigeringsgrond is niet van belang of de activiteiten waarvoor subsidie wordt gevraagd op zichzelf beoordeeld subsidiabel zijn. Het gaat hierbij louter om de integriteit van de persoon dan wel rechtspersoon van de aanvrager aan wie het college op grond van de wet BIBOB geen subsidie wenst te verlenen. Naast subsidie weigeren, kan het college in dergelijke gevallen ook reeds verleende en vastgestelde subsidies intrekken.

Artikel 3.1 Toepassingsbereik bij vastgoedtransacties

De vastgoedtransacties die sinds de wetwijziging van 2013 onder de Wet BIBOB vallen zijn afgebakend tot de rechtshandelingen, waarbij de rechtspersoon met een overheidstaak partij is.

Er is aangesloten bij het juridische begrip “onroerende zaak” uit het Burgerlijk Wetboek. Dit omvat grond en de gebouwen op de grond.

In de Wet BIBOB wordt een vastgoedtransactie als volgt omschreven:

Een overeenkomst/rechtshandeling met betrekking tot een onroerende zaak met als doel:

- het verwerven, vervreemden, vestigen of wijzigen van een eigendomsrecht of zakelijk recht m.b.t. onroerende zaak;
- huur of verhuur;
- het verlenen of verkrijgen van een gebruiksrecht;
- de deelname aan een rechtspersoon, een commanditaire vennootschap of een vennootschap onder firma die het recht op eigendom of een zakelijk recht met betrekking tot die onroerende zaak heeft of die onroerende zaak huurt of verhuurt.

Het kan dan gaan over:

- erfpacht;
- natuuraankopen;
- verplaatsing bedrijven;
- stimulering woningbouw;
- gebiedsontwikkeling;
- huur/verhuur en koop/verkoop vastgoed.

Deze uitbreiding van de reikwijdte van de Wet BIBOB stelt gemeenten in staat om, voordat een beslissing wordt genomen over het aangaan van een vastgoedtransactie, de transactie te toetsen op:

- a. de mate van gevaar dat een vastgoedtransactie mede zal worden gebruikt om uit gepleegde strafbare feiten verkregen of te verkrijgen, op geld waardeerbare voordelen te benutten,
- b. de mate van gevaar dat in of met de onroerende zaak waar de vastgoedtransactie betrekking heeft, mede strafbare feiten zullen worden gepleegd of
- c. de ernst van de feiten en omstandigheden die er op wijzen of redelijkerwijs doen vermoeden dat ter verkrijging van een vastgoedtransactie een strafbaar feit is gepleegd.

Indien een vastgoedtransactie al heeft plaatsgevonden, kan alleen advies worden gevraagd bij het Bureau BIBOB in het geval dat bij een vastgoedtransactie is bedongen dat de overeenkomst kan worden opgeschort of ontbonden dan wel de rechtshandeling kan worden beëindigd indien één van de situaties zich voordoet, zoals benoemd in artikel 9 lid 3 van de Wet BIBOB, alvorens zich op die opschortende of ontbindende voorwaarden te beroepen. Het betreft hier de mogelijke situaties, zoals hiervoor onder a, b en c genoemd.

Artikel 3.2 Toepassingsbereik bij aanbestedingen

Alleen aanbestedingen voor de sectoren Bouw, Milieu en ICT kunnen getoetst worden aan de Wet BIBOB. Anders dan bij beschikkingen gaat het hierbij niet om het toepassen van weigeringsgronden op grond van de Wet BIBOB. De Wet BIBOB geeft geen weigeringsgronden voor het niet gunnen van een overheidsopdracht, maar het toetsingskader van artikel 3 van de Wet BIBOB (waaronder het advies van het Bureau BIBOB) kan gebruikt worden ter versterking van één of meer van de reguliere uitsluitingsgronden binnen het gesloten stelsel van selectie- en gunningscriteria.

Toetsing aan de Wet BIBOB kan voorafgaand aan de beslissing inzake de gunning. Indien al een overeenkomst is afgesloten, kan de gemeente advies vragen bij het Bureau BIBOB. Aan het Bureau BIBOB kan alleen advies worden gevraagd indien:

- de gemeente bij de overeenkomst heeft bedongen dat de overeenkomst ontbonden wordt, indien zich één van de situaties, als bedoeld in artikel 9 lid 2 van de Wet BIBOB (uitsluitingsgronden), voordoet alvorens zich op die ontbindende voorwaarde te beroepen;
- ten aanzien van een onderaannemer, uitsluitend met het oog op diens acceptatie als zodanig, indien de gemeente in het bestek als voorwaarde heeft gesteld dat onderaannemers niet zonder toestemming van die rechtspersoon worden gecontracteerd en in het kader van die voorwaarde zich het recht heeft voorbehouden aan het Bureau advies te vragen.

Het Bureau BIBOB kan de gemeente adviseren of er sprake is van feiten en omstandigheden, waarbij een uitsluitingsgrond van toepassing is.

De uitsluitingsgronden zijn benoemd in de Aanbestedingswet (2013). De Aanbestedingswet kent verplichte en facultatieve uitsluitingsgronden. Aan de verplichte uitsluitingsgronden kan direct worden getoetst. Indien de gemeente de facultatieve uitsluitingsgronden als toetsingskader wil hanteren om een overeenkomst te kunnen ontbinden, dient dit in de aanbestedingsstukken te worden aangegeven.¹

Paragraaf 4   Uitvoering

Deze paragraaf bevat diverse artikelen aangaande de uitvoering.

Artikel 4.1   Bibob-toets

In artikel 4.1 van paragraaf 4 is de uitvoering van de Bibob-toets beschreven. Bij de uitvoering van de Bibob-toets zal het bestuursorgaan in eerste instantie gebruik maken van alle eigen instrumenten. Dit betekent dat eerst wordt gekeken naar de eigen informatiehouding.

Dit is informatie die afkomstig is uit de Bibob-vragenformulieren inclusief bijlagen. Hierbij gaat het om bijvoorbeeld:

- zeggenschap;
- financiering;
- relaties/ verbanden.

Ook zal er gebruik gemaakt worden van de relevante informatie, die beschikbaar is in de open bronnen.

De (half) open bronnen die benaderd kunnen worden zijn:

- Kamer van Koophandel (KvK);
- kadaster;
- registers (insolventie, curatele, e.d.);
- handhavingsinformatie;
- de Basisregistratie Personen (BRP);
- gemeentelijke belastingen;
- internet (google, media).

De beschikbaarheid van relevante informatie in de gesloten bronnen is door de onderliggende regelgeving beperkt. Middels de wijziging van de Wet Bibob, heeft de gemeente sinds 1 juli 2013 een ruimere bevoegdheid. De gesloten bronnen die de gemeente kan raadplegen, betreffen:

- de politie;
- justitie (justis/Track);
- het Handelsregister (natuurlijke personen);
- Bureau Bibob.

Het Regionale Informatie en Expertise Centrum (RIEC) kan de eigen onderzoeksfase van de gemeente versterken door het verstrekken van relevante informatie, die bij hen beschikbaar is en die afkomstig is van samenwerkingspartners. Ook kunnen zij adviseren om in concrete gevallen wel/niet over te gaan tot het doen van een adviesverzoek bij het Bureau Bibob.

Het RIEC is door de wetwijziging bevoegd om het volledige eigen onderzoeksrapport als ook een daarop gebaseerd adviesrapport van het Bureau in te zien. Op die manier wordt hun ondersteunende en coördinerende rol naar de gemeente bij de uitvoering van de Bibob-wetgeving, nadrukkelijk versterkt. Als het bestuursorgaan op basis van de Bibob-toets in het kader van de Wet Bibob nog niet genoeg aanwijzingen heeft om in redelijkheid te kunnen aantonen dat er sprake is van een 'ernstig gevaar' als bedoeld in de Wet Bibob, kan er worden besloten om het Bureau te vragen om een advies.

Het besluit om over te gaan tot een adviesaanvraag bij het Bureau moet weloverwogen zijn, omdat deze maatregel als beginsel geldt als een uiterst middel om de integriteit van de betrokken (rechts)persoon te controleren. Het onderzoek dat het Bureau uitvoert heeft namelijk een zware inbreuk op de privacy.

---

¹ In de Aanbestedingswet 2013 is de mogelijkheid van een integriteitsverklaring van een gegadigde opgenomen. Deze eigen integriteitsverklaring kan als zodanig onderdeel vormen van het Inkoop- en Aanbestedingsbeleid van de gemeente hetgeen het uitvoeren van een eigen onderzoek bij aanbesteden in veruit de meeste gevallen overbodig zou maken.

Indien de gemeente een adviesrapport van het Bureau heeft ontvangen, rust daar voor haar een vergewisplicht op. In de wetwijziging is voorzien in de mogelijkheid om dit adviesrapport daartoe voor te leggen aan de leden van het lokale driehoeksoverleg.

De beslissing aan het einde van een Bibob-toets blijft uiteindelijk een zelfstandige bevoegdheid voor de gemeente, waarbij zij, in geval van weigering dan wel intrekking, haar besluit afdoende moet motiveren.

Artikel 4.2 Kosten

De aanvraag voor een beschikking wordt pas na het betalen van de daarvoor verschuldigde leges in behandeling genomen.

Indien de Wet BIBOB wordt toegepast bij een reeds verleende vergunning, welke kan leiden tot intrekking van de vergunning, worden geen leges in rekening gebracht.

Artikel 4.3 Informatieplicht

Indien het bestuursorgaan van oordeel is dat een verzoek om advisering aan Bureau BIBOB gerechtvaardigd is, dient de aanvrager van dit voornemen op de hoogte te worden gesteld (artikel 32 van de Wet). Tevens ligt hierin de plicht om betrokkene te informeren over de opschorting van de beslistermijn die het gevolg is van het indienen van een adviesaanvraag. Indien daadwerkelijk wordt overgegaan tot het aanvragen van een advies, dient deze aanvraag te worden voorzien van een afschrift van de mededelingsbrief aan betrokkene.

Artikel 4.3 Adviestermijn

De beslistermijn voor de gemeente om te beslissen op de vergunningaanvraag wordt opgeschort gedurende de adviestermijn van het Bureau BIBOB. Het Bureau BIBOB kan zelf zijn adviestermijn verlengen. In dat geval dient de aanvrager eveneens door het bestuursorgaan te worden geïnformeerd. De opschorting van de termijn van beslissing op de aanvraag is geregeld in artikel 31 en de adviestermijn van het Bureau is geregeld in artikel 15 van de Wet.

Artikel 4.4 Beschikking

Ingevolge artikel 3 van de Wet zal een vergunning worden geweigerd indien sprake is van "ernstig gevaar" dat de betreffende vergunning zou kunnen worden gebruikt voor het benutten van voordelen uit strafbare feiten of voor het plegen van strafbare feiten. Dit dient per individuele aanvraag te worden beoordeeld. Op grond van artikel 3, zevende lid van de Wet kan een bestuursorgaan bij een mindere mate van gevaar dan "ernstig gevaar", bijvoorbeeld bij enige mate van gevaar, aan de vergunning voorschriften verbinden. Deze voorschriften zijn gericht op het wegnemen of beperken van een dergelijk gevaar.

Indien het voornemen bestaat een negatieve beslissing te nemen op grond van een BIBOB-advies, zal de betrokkene in de gelegenheid worden gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen. De betrokkene kan dan het BIBOB-advies inzien. Derden die worden genoemd in de beslissing, worden aangemerkt als belanghebbenden in de zin van artikel 4:8 Awb en moeten, indien te verwachten is dat zij hiertegen bedenkingen hebben, ook in de gelegenheid worden gebracht om hun zienswijze naar voren te brengen. Derden hebben overigens niet het recht om het advies in zijn geheel in te zien.

Het uiteindelijke besluit is vatbaar voor bezwaar en beroep. Het advies van het Landelijk Bureau Bibob mag gedurende een periode van 2 jaar gebruikt worden in verband met een andere beslissing.

Artikel 5.1 Invoeringsdatum

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 5.2 Citeertitel

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.